Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

1. august 2022*

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Sisserändepoliitika – Perekonna taasühinemise õigus – Direktiiv 2003/86/EÜ – Artikli 10 lõike 3 punkt a – Artikli 16 lõike 1 punkt b – Mõiste „alaealine laps“ – Mõiste „tegelik peresuhe“ – Täisealine isik, kes taotleb perekonna taasühinemist pagulasseisundi saanud alaealisega – Kuupäev, millest tuleb lähtuda alaealisuse hindamisel

Liidetud kohtuasjades C-273/20 ja C-355/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) 23. aprilli 2020. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 22. juunil 2020 ja 30. juulil 2020, menetlustes

Bundesrepublik Deutschland

versus

SW (C-273/20),

BL,

BC (C-355/20),

menetluses osalesid:

Stadt Darmstadt (C-273/20),

Stadt Chemnitz (C-355/20),

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: teise koja president A. Prechal kolmanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (ettekandja) ja N. Wahl,

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– SW, esindaja: *Rechtsanwalt* H. Mohrmann,

– Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman, A. Hanje ja J. Langer,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga ja D. Schaffrin,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused puudutavad seda, kuidas tõlgendada nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT 2003, L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) artikli 2 punkti f, artikli 10 lõike 3 punkti a ning artikli 16 lõike 1 punkte a ja b.

2 Taotlused on esitatud kohtuvaidlustes ühelt poolt Bundesrepublik Deutschlandi (Saksamaa Liitvabariik) ning teiselt poolt Süüria kodanike SW ning BL ja BC vahel seoses nende taotlustega saada liikmesriigi viisa taasühinemiseks oma pojaga, kes on saanud Saksamaal pagulasseisundi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2003/86 põhjendused 2, 4, 6, 8 ja 9 on sõnastatud järgmiselt:

„(2) Perekonna taasühinemist käsitlevad meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas kohustusega kaitsta perekonda ja austada pereelu, mis on sätestatud paljudes rahvusvahelise õiguse aktides. Käesolev direktiiv austab põhiõigusi ning peab kinni põhimõtetest, mida tunnustab eelkõige [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni] artikkel 8 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta.

[…]

(4) Perekonna taasühinemine on vajalik pereelu võimaldamiseks. See aitab liikmesriigis viibivate kolmandate riikide kodanike integreerumist hõlbustades ühiskonnakultuurilise stabiilsuse loomist ja samuti majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamist, mis on asutamislepingus sätestatud põhieesmärk.

[…]

(6) Perekonna kaitseks ning pereelu loomiseks või hoidmiseks tuleks ühiste kriteeriumide põhjal määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise materiaalsed tingimused.

[…]

(8) Eraldi tähelepanu tuleks pöörata pagulaste olukorrale, arvestades põhjusi, mille tõttu nad on sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistas neid seal normaalset pereelu elamast. Seepärast tuleks perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks kehtestada soodsamad tingimused.

(9) Perekonna taasühinemine peaks olema igal juhul võimalik perekonna tuumiku, st abikaasa ja alaealiste laste puhul.“

4 Direktiivi 2003/86 artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.“

5 Selle direktiivi artikli 2 punkti f kohaselt:

„Käesolevas direktiivis:

[…]

f) saatjata alaealine – alla kaheksateistkümne aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes saabub mõne liikmesriigi territooriumile ilma seadusjärgselt või tavakohaselt tema eest vastutava täisealiseta seni kuni selline isik on ta tegelikult oma hoole alla võtnud, või alaealine, kes on üksi jäetud pärast mõne liikmesriigi territooriumile saabumist.“

6 Nimetatud direktiivi artikkel 4 näeb ette:

„1. Liikmesriigid lubavad vastavalt käesolevale direktiivile ning IV peatükis [ja artiklis 16] sätestatud tingimustele oma territooriumile siseneda ja seal elada järgmistel pereliikmetel:

[…]

b) perekonna taasühinemist taotleva isiku ning tema abikaasa alaealised lapsed, sealhulgas lapsed, kes on adopteeritud asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse otsuse alusel või selle liikmesriigi rahvusvahelistest kohustustest tulenevalt automaatsele täitmisele pööratava otsuse alusel või otsuse alusel, mida tuleb vastavalt rahvusvahelistele kohustustele tunnustada;

[…]

Käesolevas artiklis osutatud alaealised lapsed peavad olema asjaomase liikmesriigi õiguse järgsest täiseast nooremad ning vallalised.

[…]

2. Liikmesriigid võivad seaduse või määrusega lubada vastavalt käesolevale direktiivile ning tingimusel, et IV peatükis sätestatud tingimused on täidetud, oma territooriumile siseneda ja seal elada järgmistel pereliikmetel:

a) perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa vahetult ülenevad lähisugulased, kui nad on perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa ülalpidamisel ega saa päritolumaal oma sugulastelt piisavat tuge;

[…]“.

7 Direktiivi artikkel 5 sätestab:

„1. Liikmesriigid määravad kindlaks, kas perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks esitatava taotluse tema territooriumile sisenemise ja seal elamise kohta esitab kõnealuse liikmesriigi pädevatele asutustele perekonna taasühinemist taotlev isik või tema pere liige või liikmed.

[…]

5. Taotluse läbivaatamisel võtavad liikmesriigid piisavalt arvesse alaealiste laste parimaid huvisid.“

8 Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõige 3 täpsustab:

„Kui pagulane on saatjata alaealine, siis liikmesriigid:

a) lubavad perekonnaga taasühinemiseks oma territooriumile siseneda ja seal elada pagulase vahetult ülenevatel lähisugulastel, kohaldamata artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimusi;

[…]“.

9 Direktiivi artikli 13 lõigete 1 ja 2 kohaselt:

„1. Kohe, kui perekonna taasühinemise taotlus on rahuldatud, lubab asjaomane liikmesriik vastaval pereliikmel või vastavatel pereliikmetel oma territooriumile siseneda ja seal elada. Selle puhul tagab asjaomane liikmesriik nendele isikutele kõik võimalused nõutavate viisade hankimiseks.

2. Asjaomane liikmesriik annab kõnealustele pereliikmetele vähemalt üheaastase ajutise elamisloa. Elamisluba on võimalik pikendada.“

10 Nimetatud direktiivi artikkel 15 näeb ette:

„1. Hiljemalt viis aastat pärast liikmesriigis elamist ja tingimusel, et pereliikmele ei ole elamisluba antud muudel kui perekonna taasühinemisega seotud põhjustel, on perekonna taasühinemist taotleva isiku abikaasal või vallalisel elukaaslasel ning täisikka jõudnud lapsel õigus vajadusel taotluse esitamise korral oma, taasühinemist taotleva isiku elamisloast sõltumatule elamisloale.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud elamisloa andmist abikaasale või vallalisele elukaaslasele piirata peresuhte katkemise korral.

2. Liikmesriigid võivad eraldi elamisloa anda täiskasvanud lastele ja vahetult ülenevatele sugulastele, kelle suhtes kohaldatakse artikli 4 lõiget 2.

[…]

4. Eraldi elamisloa andmise ja kehtivusaja tingimused kehtestatakse vastavalt siseriiklikule õigusele.“

11 Selle direktiivi artikli 16 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid võivad perekonnaga taasühinemiseks nende territooriumile sisenemise ja seal elamise taotluse rahuldamata jätta või vajaduse korral pereliikme elamisloa tühistada või selle pikendamisest keelduda järgmistel asjaoludel:

a) kui käesolevas direktiivis sätestatud tingimused ei ole või ei ole enam täidetud.

[…]

b) kui taasühinemist taotleval isikul ja tema pereliikme(te)l ei ole enam tegelikku abielu- või peresuhet;

[…]“.

12 Direktiivi 2003/86 artikkel 17 sätestab:

„Liikmesriigid võtavad perekonna taasühinemise taotluste rahuldamata jätmisel või elamislubade tühistamisel või nende pikendamisest keeldumisel või taasühinemist taotleva isiku või tema pereliikmete riigist välja saatmisel asjakohaselt arvesse isiku peresuhete laadi ja kestust ning tema liikmesriigis elamise kestust, ning samuti pere-, kultuuri- ja ühiskonnasidemete olemasolu tema päritolumaaga.“

Saksa õigus

13 25. veebruari 2008. aasta liitvabariigi territooriumil välismaalaste elamisõigust, töötamist ja integratsiooni käsitleva seaduse (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet; *BGBl.* 2008 I, lk 162) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „AufenthG“) § 6 lõige 3 sätestab:

„Pikemaajaliseks riigis viibimiseks on vaja Saksamaa Liitvabariigi viisat (liikmesriigi viisa), mis on välja antud enne välismaalase sisenemist Saksamaale. Viisa andmisel võetakse aluseks tähtajalise elamisloa, ELi sinise kaardi, ettevõtjasisese üleviimise loa, alalise elaniku elamisloa ja pikaajalise elaniku ELi elamisloa suhtes kohaldatavad õigusnormid – EL. […]“.

14 Selle seaduse § 25 „Riigis elamine humanitaarkaalutlustel“ lõige 2 sätestab:

„Välismaalasele antakse tähtajaline elamisluba, kui Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (föderaalne rände- ja pagulasamet) on tunnustanud välismaalast pagulasena varjupaigaseaduse (Asylgesetz) § 3 lõike 1 tähenduses või täiendava kaitse saajana varjupaigaseaduse (Asylgesetz) § 4 lõike 1 tähenduses. […]“.

15 AufenthG § 36 „Vanemate ja muude pereliikmete taasühinemine perekonnaga“ sätestab:

„(1) Kui alaealisel välismaalasel on tähtajaline elamisluba § 23 lõike 4, § 25 lõike 1 või lõike 2 esimese lause esimese alternatiivi alusel, alalise elaniku elamisluba § 26 lõike 3 alusel või kui pärast tähtajalise elamisloa saamist § 25 lõike 2 esimese lause teise alternatiivi alusel on talle antud alalise elaniku elamisluba § 26 lõike 4 alusel, siis antakse tema vanematele erandina § 5 lõike 1 punktist 1 ja § 29 lõike 1 punktist 2 tähtajaline elamisluba, kui Saksamaa Liitvabariigi territooriumil ei viibi kumbagi isikuhooldusõigusega vanemat.

(2) Välismaalase muudele pereliikmetele võib perekonnaga taasühinemiseks anda tähtajalise elamisloa, kui see on vajalik erakordselt raske olukorra vältimiseks. Täisealistele pereliikmetele on vastavalt kohaldatavad § 30 lõige 3 ja § 31, alaealistele pereliikmetele on vastavalt kohaldatav § 34.“

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

16 Süüria kodanikud SW ning BL ja BC taotlevad Saksamaa viisat, et taasühineda oma pagulasena tunnustatud poegadega.

17 SW poeg, kes on sündinud 18. jaanuaril 1999, ning BL-i ja BC poeg, kes on sündinud 1. jaanuaril 1999, saabusid Saksamaa Liitvabariiki 2015. aastal. Föderaalne rände- ja pagulasamet oli vastuseks nende 10. detsembril 2015 ja 5. oktoobril 2015 esitatud varjupaigataotlustele andnud neile pagulasseisundi vastavalt 15. juulil 2016 ja 10. detsembril 2015. Vastavalt 15. augustil 2016 ja 26. mail 2016 andis välismaalaste asjades pädev asutus neile tähtajalise elamisloa kehtivusajaga kolm aastat.

18 SW ning BL ja BC esitasid vastavalt 4. oktoobril 2016 ja 9. novembril 2016 Saksamaa Liitvabariigi saatkonnale Beirutis taotlused väljastada neile endile ja teistele lastele, kes on nende Saksamaa territooriumil elavate poegade vennad ja õed, Saksamaa viisad perekonna taasühinemiseks nende poegadega. Nagu ilmneb eelotsusetaotlusest kohtuasjas C-355/20, olid BL-i ja BC pojad 29. jaanuaril 2016 juba esitanud e-kirja teel sellele samale saatkonnale taotluse vanematega taasühinemiseks.

19 Saatkond jättis 2. märtsi 2017. aasta ja 28. märtsi 2017. aasta otsustega viisataotlused rahuldamata põhjendusega, et nii SW poeg kui ka BL-i ja BC poeg olid vahepeal, nimelt 18. jaanuaril 2017 ja 1. jaanuaril 2017, saanud täisealiseks.

20 Verwaltungsgericht Berlin (Berliini halduskohus, Saksamaa) kohustas 1. veebruari 2019. aasta ja 30. jaanuari 2019. aasta kohtuotsustega Saksamaa Liitvabariiki andma SW-le ning BL-ile ja BC-le liikmesriigi viisad perekonnaga taasühinemiseks vastavalt AufenthG § 6 lõike 3 teisele lausele koostoimes § 36 lõikega 1, põhjendusega, et nende poegi tuleb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika – eelkõige 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsuse A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248) – kohaselt pidada alaealisteks.

21 Saksamaa Liitvabariik esitas Verwaltungsgericht Berlini (Berliini halduskohus) otsuste peale kaebuse otse Bundesverwaltungsgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) kassatsioonkaebuse, tuginedes AufenthG § 36 lõike 1 rikkumisele. Ta väidab sisuliselt, et Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) kohtupraktika kohaselt ei olnud SW poeg ning BL-i ja BC poeg sel ajal, kui viimases astmes asja sisuliselt

arutanud kohus tegi asjakohase otsuse, alaealised pagulased. Tema sõnul ei ole 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsusest A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248) tulenev kohtupraktika käesolevatele asjadele ülekantav, kuna kohtuasjas, milles tehti see kohtuotsus, tehti lõplik otsus üksnes osas, mis puudutab direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktis a koostoimes artikli 2 punktiga f ette nähtud nõude, et asjaomane pagulane peab olema alaealine, järgimist. Ta väidab, et selles kohtuasjas ei tehtud otsust selle kohta, kas täisealiseks saanud pagulase vanematele tuleb riigi territooriumile sisenemist ja seal elamist lubav viisa anda ka juhul, kui riigisisese õiguse alusel ei ole neil alaealisest pagulasest sõltumatut õigust riigis elada ja nad peaksid liikmesriigi territooriumilt kohe uuesti lahkuma.

22 Eelotsusetaotlused esitanud kohtu sõnul ei ole SW-l ega BL-il ja BC-l riigisisese õiguse alusel õigust saada viisat perekonna taasühinemiseks oma poegadega.

23 Eelkõige leiab see kohus, et AufenthG § 36 lõikes 1 ette nähtud tingimused ei ole käesoleval juhul täidetud. Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on alaealise pagulase vanematel selle sätte alusel õigus selle alaealisega taasühinemisele vaid siis, kui laps on perekonna taasühinemise taotluse kohta haldus- või kohtuotsuse tegemise ajal veel alaealine. Selles osas on vanemate taasühinemine lastega erinev laste taasühinemisest vanematega, mis ei ole ajaliselt piiratud, kuna lapsele antud tähtajaline elamisluba muutub lapse täisealiseks saamisel iseseisvaks, perekonna taasühinemisest sõltumatuks elamisõiguseks. Seevastu alaealise lapsega taasühinenud vanematele ei anna Saksa õigus selle lapse täisealiseks saamisel sellist iseseisvat riigis elamise õigust, kuna liikmesriigi seadusandja ei ole direktiivi 2003/86 artikli 15 lõikes 2 ette nähtud valikuvõimalust kasutanud.

24 Lisaks on eelotsusetaotlused esitanud kohtul tekkinud küsimus, milliste kriteeriumide alusel tuleb tal hinnata, kas on täidetud tegeliku peresuhte nõue, millest kõnealuse direktiivi artikli 16 lõike 1 punkt b teeb sõltuvaks õiguse perekonna taasühinemisele.

25 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mis on kohtuasjades C-273/20 ja C-355/20 sõnastatud identselt:

„1 a. Kas pereliikmete taasühinemisel saatjata alaealise pagulasega vastavalt [direktiivi 2003/86] artikli 10 lõike 3 punktile a ja artikli 2 punktile f võib pagulase jätkuv alaealisus olla „tingimus“ [selle direktiivi] artikli 16 lõike 1 punkti a tähenduses? Kas viidatud sätetega on kooskõlas liikmesriigi õigusnormid, mis annavad direktiivi 2003/86 artikli 2 punktis f määratletud saatjata alaealise pagulasega taasühinenud vanematele (tuletatud) õiguse liikmesriigis elada vaid seni, kuni pagulane on tegelikult veel alaealine?

b. Kui punktis a esitatud küsimustele tuleb vastata jaatavalt, siis kas direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti a koostoimes artikli 10 lõike 3 punktiga a ja artikli 2 punktiga f tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigil, kelle õigusnormide kohaselt lõpeb vanemate (tuletatud) riigis elamise õigus lapse täisealiseks saamisel, on lubatud jätta rahuldamata veel kolmandas riigis viibivate vanemate taotlus perekonna taasühinemiseks riigi territooriumile siseneda ja seal elada, kui pagulane on saanud täisealiseks enne seda, kui haldus- või kohtumenetluses on tehtud taotluse kohta, mis on esitatud kolme kuu jooksul pärast pagulasena tunnustamist, lõplik otsus?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse, et perekonna taasühinemise lubamisest ei tohi keelduda:

millised nõuded tuleb esitada tegelikele peresuhetele direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tähenduses olukorras, kus pagulane, kellega soovivad taasühineda tema vanemad, on saanud täisealiseks enne seda, kui perekonna taasühinemiseks riigi territooriumile sisenemise ja seal elamise taotluse kohta on tehtud otsus? Eelkõige:

a. Kas piisab sellest, kui tegu on vahetult ülenevate lähisugulastega (direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a) või on nõutav ka tegelik perekonnaelu?

b. Juhul kui nõutav on ka tegelik perekonnaelu:

   milline peab olema selle intensiivsus? Kas piisab näiteks aeg-ajalt toimuvatest või korrapärastest külaskäikudest, kas vajalik on kooselu ühises leibkonnas või on lisaks nõutav selline perekondlik kooselu, kus pereliikmed on üksteisest sõltuvad?

c. Kas veel kolmandas riigis viibivate vanemate taotlust taasühinemiseks oma pagulasseisundi saanud lapsega, kes on vahepeal saanud täisealiseks, on võimalik rahuldada vaid juhul, kui on ettenähtav, et pärast riiki sisenemist (taas)alustatakse perekonnaelu liikmesriigis nii, nagu on nõutud teise küsimuse punktis b?“

Menetlus Euroopa Kohtus

26 Euroopa Kohtu president küsis 3. augusti 2020. aasta otsusega eelotsusetaotluse esitanud kohtult kohtuasjas C-273/20, kas ta soovib jääda oma eelotsusetaotluse juurde, arvestades 16. juuli 2020. aasta kohtuotsust État belge (perekonna taasühinemine – alaealine) (C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577). Nimetatud kohus teatas 20. augusti 2020. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 27. augustil 2020, Euroopa Kohtule, et ta soovib jääda selle taotluse juurde, kuna ta leiab, et see kohtuotsus ei vasta piisavalt käesolevas kohtuasjas tõstatatud küsimustele, täpsustades, et tema seisukoht kehtib ka kohtuasjas C-355/20 esitatud eelotsusetaotluse suhtes.

27 Euroopa Kohtu presidendi 10. septembri 2020. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-273/20 ja C-355/20 kirjaliku ja suulise menetluse ning kohtuotsuse huvides.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

28 Esimese küsimuse esimese osaga soovib eelotsusetaotlused esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui vanemad taasühinevad saatjata alaealise pagulasega selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a alusel koostoimes sama direktiivi artikli 2 punktiga f, kujutab asjaolu, et see pagulane on veel alaealine sel kuupäeval, mil tehakse otsus tema vanemate poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, endast „tingimust“ artikli 16 lõike 1 punkti a tähenduses, millele mittevastavuse korral on liikmesriikidel lubatud see taotlus rahuldamata jätta. Eelotsusetaotlused esitanud kohus küsib samuti, kas neid sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt lõpeb sellisel juhul nende vanemate riigis elamise õigus niipea, kui laps saab täisealiseks.

29 Sellega seoses on oluline kõigepealt rõhutada, et nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 17–19, andsid Saksamaa ametiasutused SW pojale ning samuti BL-i ja BC pojale vastavalt 15. juulil 2016 ja 10. detsembril 2015 pagulasseisundi. SW esitas 4. oktoobril 2016 ehk

kolm kuud pärast seda, kui tema poega oli pagulasena tunnustatud, liikmesriigi viisa taotluse, et taasühineda oma pojaga, kes oli siis veel alaealine. Eelotsusetaotlused esitanud kohtu sõnul olid ka BL-i ja BC puhul – vaatamata sellele, et nad esitasid liikmesriigi viisa taotluse alles 9. novembril 2016 – nende pojad esitanud perekonna taasühinemise taotluse juba 29. jaanuaril 2016 ehk kolm kuud pärast seda, kui BL-i ja BC alaealist poega oli tunnustatud pagulasena. Alles 2. märtsi 2017. aasta ja 28. märtsi 2017. aasta otsustega jäeti need taotlused rahuldamata põhjendusel, et SW poeg ning BL-i ja BC poeg olid vahepeal, nimelt 18. jaanuaril 2017 ja 1. jaanuaril 2017, saanud täisealiseks.

30 Esimese küsimuse esimesele osale vastamiseks tuleb meelde tuletada, et direktiivi 2003/86 artikli 1 kohaselt on direktiivi eesmärk määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused sellistele kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.

31 Selles osas tuleneb direktiivi põhjendusest 8, et direktiivis kehtestatakse pagulastele perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks soodsamad tingimused, kuna nende olukorrale tuleb eraldi tähelepanu pöörata, arvestades põhjusi, mille tõttu olid nad sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistasid neid seal normaalset pereelu elamast.

32 Üks selliseid soodsamaid tingimusi puudutab perekonna taasühinemist pagulase vahetult ülenevate lähisugulastega. Nimelt, nagu Euroopa Kohus on juba tõdenud, kui direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti a kohaselt on jäetud üldjuhul iga liikmesriigi otsustada, kas selline taasühinemine on võimalik, kui on täidetud eelkõige tingimus, et ülenevad lähisugulased on perekonna taasühinemist taotleva isiku ülalpidamisel ega saa päritolumaal oma sugulastelt piisavat tuge, siis sama direktiivi artikli 10 lõike 3 punkt a näeb erandina sellest põhimõttest saatjata alaealistele pagulastele ette sellise taasühinemise õiguse, mille puhul liikmesriikidel kaalutlusõigus puudub ja mille suhtes ei kehti artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimused (12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punktid 33 ja 34).

33 Mõiste „saatjata alaealine“, mida direktiivi 2003/86 raames kasutatakse üksnes artikli 10 lõike 3 punktis a, on määratletud direktiivi artikli 2 punktis f. Kuigi viimati nimetatud sättes on märgitud, et „saatjata alaealisena“ tuleb mõista kolmanda riigi kodanikku või kodakondsuseta isikut, kes on eelkõige alla 18-aastane, ei ole seal täpsustatud ajahetke, millest lähtudes tuleb hinnata, kas see tingimus on täidetud, ega viidatud selles osas liikmesriikide õigusele, on Euroopa Kohus neil asjaoludel juba leidnud, et liikmesriikidele ei saa anda mingit kaalutlusruumi selle hetke kindlaksmääramisel, millest lähtudes tuleb direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohaldamisel saatjata alaealise pagulase vanust hinnata (vt selle kohta 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punktid 39–45).

34 Lisaks tuleb meenutada, et kooskõlas nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudega kui ka võrdse kohtlemise põhimõttega seotud nõuetega tuleb liidu õigusnormi, milles ei ole õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks sõnaselgelt viidatud liikmesriikide õigusele, tavaliselt kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning seejuures tuleb eelkõige arvesse võtta sätte konteksti ja asjaomaste õigusnormide eesmärki (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punktid 29 ja 30 ning seal viidatud kohtupraktika).

35 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiiviga 2003/86 taotletakse eesmärki soodustada perekonna taasühinemist ning soovitakse lisaks anda kaitse kolmandate riikide kodanikele ja eeskätt alaealistele (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Lisaks sellele austavad liikmesriigid Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 51 lõike 1 kohaselt liidu õiguse rakendamisel hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid ning edendavad nende kohaldamist vastavalt oma pädevusele ja järgides aluslepingutega liidule antud volituste piire.

37 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei pea liikmesriigid – eelkõige nende kohtud – mitte ainult tõlgendama oma riigisisest õigust kooskõlas liidu õigusega, vaid nad peavad ka jälgima, et nad ei tugine teisese õiguse tõlgendusele, mis on vastuolus liidu õiguskorras kaitstavate põhiõigustega (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Konkreetsemalt on harta artiklis 7 tunnustatud õigust era- ja perekonnaelu austamisele. Väljakujunenud praktika kohaselt tuleb harta artiklit 7 tõlgendada koostoimes kohustusega seada esikohale lapse parimad huvid, mida tunnustab harta artikli 24 lõige 2, ja arvestades lapse vajadust säilitada regulaarsed isiklikud suhted oma mõlema vanemaga, mis on leidnud väljenduse sama artikli lõikes 3 (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Sellest tuleneb, et direktiivi 2003/86 sätete tõlgendamisel ja kohaldamisel tuleb võtta arvesse harta artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3; see nähtub lisaks ka kõnealuse direktiivi põhjendusest 2 ja artikli 5 lõikest 5, mis panevad liikmesriikidele kohustuse perekonna taasühinemise taotluste läbivaatamisel arvestada asjaomaste laste huve ja soodustada perekonnaelu (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlustest, et Saksa õigus nõuab, et saatjata alaealine pagulane peab olema alla 18-aastane mitte ainult siis, kui vahetult üleneja sugulane esitab perekonna taasühinemiseks riiki sisenemise ja seal elamise taotluse, vaid ka kuupäeval, mil pädevad riigiasutused või võimalikud asjaga tegelevad liikmesriigi kohtud otsustavad selle taotluse üle.

41 Kuid Euroopa Kohus on juba otsustanud, et direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti f koostoimes artikli 10 lõike 3 punktiga a tuleb tõlgendada nii, et „alaealiseks“ selle sätte tähenduses tuleb kvalifitseerida kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes oli liikmesriigi territooriumile sisenemise ja selles riigis varjupaigataotluse esitamise ajal alla 18-aastane, kuid kes saab varjupaigamenetluse ajal täisealiseks ja keda tunnustatakse seejärel pagulasena (12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 64).

42 Selles kontekstis tuleb esiteks tõdeda, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kui valida kuupäevaks, millest tuleb lähtuda taotleja või vastaval juhul perekonna taasühinemist taotleva isiku vanuse hindamisel direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohaldamiseks kuupäev, mil asjaomase liikmesriigi pädev asutus teeb otsuse perekonna taasühinemiseks liikmesriigi territooriumile sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, ei oleks see kooskõlas ei selle direktiivi eesmärkidega ega harta artiklist 7, mis käsitleb pereelu austamist, ja artikli 24 lõikest 2 tulenevate nõuetega, millest viimati nimetatud säte eeldab, et kõikides lastega seotud toimingutes, sealhulgas

liikmesriikide toimingutes direktiivi kohaldamisel, seatakse esikohale lapse parimad huvid (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 36).

43 Nimelt ei julgustaks see pädevaid riigiasutusi ja kohtuid menetlema alaealiste laste vanemate esitatud taotlusi eelisjärjekorras ja kiireloomulistena, et võtta arvesse nende alaealiste haavatavust, ning nad võivad seega tegutseda viisil, mis seab ohtu nii vanema õiguse perekonnaelule oma lapsega kui ka viimase õiguse perekonnaelule oma pereliikmega (vt analoogia alusel 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (pereliige), C-768/19, EU:C:2021:709, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Teiseks ei võimaldaks niisugune tõlgendus ka võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtete kohaselt tagada, et kõiki taotlejaid, kes on kronoloogiliselt samasuguses olukorras, koheldakse ühtemoodi ja ettenähtavalt, kuna selle tõlgenduse tulemusel oleneks perekonna taasühinemise taotluse rahuldamine peamiselt liikmesriikide haldusasutuste või kohtutega seotud asjaoludest, eelkõige sellest, kui kiiresti menetletakse taotlust või tehakse otsus taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale esitatud kaebuse kohta, mitte aga asjaoludest, mis on seotud taotlejaga (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EUEU:C:2020:577, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Lisaks võib selline tõlgendus – kuivõrd selle tulemusel sõltuks perekonna taasühinemise õigus juhuslikest ja ettenägematutest asjaoludest, mis on seotud üksnes asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste ja kohtutega – tuua perekonna taasühinemise taotluste menetlemisel kaasa olulisi erinevusi liikmesriikide vahel ning ühes ja samas liikmesriigis (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 43).

46 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et juhul, kui vanemad taasühinevad saatjata alaealise pagulasega direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel koostoimes sama direktiivi artikli 2 punktiga f, siis ei ole perekonna taasühinemist taotleva isiku vanemate esitatud territooriumile sisenemise ja seal elamise taotluse kohta tehtud otsuse kuupäev määrav selle hindamisel, kas see pagulane on alaealine.

47 Järelikult ei saa asjaolu, et pagulane oleks sel kuupäeval veel alaealine, kujutada endast „tingimust“ selle direktiivi artikli 16 lõike 1 punkti a tähenduses, millele mittevastavuse korral on liikmesriikidel lubatud see taotlus rahuldamata jätta, vastupidisel juhul oleks see vastuolus punktis 40 meelde tuletatud tõlgendusega, mille Euroopa Kohus on andnud direktiivi 2003/86 artikli 2 punktile f koostoimes selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punktiga a.

48 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, ei saa taotleja või vastaval juhul perekonna taasühinemist taotleva isiku vanust pidada perekonna taasühinemise õiguse kasutamise materiaalseks tingimuseks direktiivi 2003/86 põhjenduse 6 ja artikli 1 tähenduses, nagu seda on eelkõige direktiivi IV peatükis ette nähtud tingimused, millele on viidatud selle direktiivi artikli 16 lõike 1 punktis a. Erinevalt viimati nimetatud tingimustest kujutab vanuse tingimus endast perekonna taasühinemise taotluse vastuvõetavuse tingimust, mille areng on kindel ja ettenähtav ning mida saab seega hinnata üksnes selle taotluse esitamise kuupäeval (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 46).

49 Sellest järeldub, et direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punktiga a on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis nõuavad juhul, kui vanemad taasühinevad saatjata alaealise pagulasega selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a alusel koostoimes sama direktiivi artikli 2 punktiga f, et see pagulane oleks veel alaealine sel kuupäeval, mil tehakse otsus tema vanemate poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta.

50 Mis puudutab küsimust, kas on lubatud piirata asjaomaste vanemate riigis elamise õigust ajavahemikuga, mil perekonna taasühinemist taotleva isiku alaealisus kestab, siis tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2003/86 artikli 13 lõikele 2 koostoimes selle artikli lõikega 1 on liikmesriigid kohustatud juhul, kui perekonna taasühinemise taotlus rahuldatakse, andma pereliikmetele esimese elamisloa vähemalt üheks aastaks.

51 Sellest sättest tuleneb, et isegi juhul, kui perekonna taasühinemist on taotlenud sellise alaealise pagulase vanemad, kes on vahepeal saanud täisealiseks, tuleb vanematele nende taotluse rahuldamise korral anda elamisluba, mis kehtib vähemalt üks aasta, ilma et asjaolu, et pagulasseisundi saanud laps saab täisealiseks, võiks põhjustada sellise elamisloa kehtivusaja lühendamist (vt analoogia alusel 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (pereliige), C-768/19, EU:C:2021:709, punkt 63). Seega on nimetatud sättega vastuolus see, kui sellistel asjaoludel antakse vanematele riigis elamise õigus ainult seniks, kuni laps on tegelikult alaealine.

52 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimese küsimuse esimesele osale vastata, et direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui vanemad taasühinevad saatjata alaealise pagulasega selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a alusel koostoimes sama direktiivi artikli 2 punktiga f, ei kujuta asjaolu, et see pagulane on veel alaealine sel kuupäeval, mil tehakse otsus tema vanemate poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, endast „tingimust“ artikli 16 lõike 1 punkti a tähenduses, millele mittevastavuse korral on liikmesriikidel lubatud see taotlus rahuldamata jätta. Lisaks tuleb neid sätteid koostoimes direktiivi artikli 13 lõikega 2 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt lõpeb sellisel juhul nende vanemate riigis elamise õigus niipea, kui laps saab täisealiseks.

53 Arvestades esimese küsimuse esimesele osale antud vastust, ei ole selle küsimuse teisele osale vaja vastata, kuna eelotsusetaotlused esitanud kohus on selle esitanud ainult juhuks, kui vastus selle küsimuse esimesele osale on jaatav.

Teine küsimus

54 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotlused esitanud kohus sisuliselt teada, millised tingimused peavad olema täidetud, et saaks asuda seisukohale, et on olemas tegelik peresuhe direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tähenduses juhul, kui vanem taasühineb pagulasseisundi saanud alaealise lapsega, kui see laps on saanud täisealiseks enne, kui tehakse otsus selle vanema poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta.

55 Eelkõige palub eelotsusetaotlused esitanud kohus Euroopa Kohtul täpsustada, kas piisab sellest, kui tegu on vahetult ülenevate lähisugulastega, või on nõutav ka tegelik perekonnaelu, ja sellisel juhul, milline peab olema selle intensiivsus. See kohus küsib samuti, kas perekonna taasühinemine eeldab, et pärast vanema sisenemist asjaomase liikmesriigi territooriumile taastatakse perekonnaelu viimati nimetatud liikmesriigis.

56 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkt b lubab liikmesriikidel perekonna taasühinemise taotluse rahuldamata jätta, selle alusel antud elamisloa tühistada või selle pikendamisest keelduda, kui taasühinemist taotleval isikul ja tema pereliikme(te)l ei ole enam tegelikku abielu- või peresuhet. See säte ei määra siiski kindlaks kriteeriume, mis võimaldaksid hinnata selliste tegelike peresuhete olemasolu, ega kehtesta ühtegi konkreetset nõuet asjaomaste peresuhete intensiivsuse kohta. Lisaks ei viita see selles osas ka liikmesriikide õigusele.

57 Nagu sai meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, tuleb liidu õigusnormi, milles ei ole õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks sõnaselgelt viidatud liikmesriikide õigusele, nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõude kui ka võrdse kohtlemise põhimõttega seotud nõuete kohaselt tavaliselt kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning seejuures tuleb eelkõige arvesse võtta sätte konteksti ja asjaomaste õigusnormide eesmärki.

58 Tuleb aga märkida, et vastavalt direktiivi 2003/86 põhjendusele 6 on selle direktiivi eesmärk tagada perekonna kaitse ning pereelu säilitamine või loomine perekonna taasühinemise kaudu. Lisaks on selle direktiivi põhjenduse 4 kohaselt perekonna taasühinemine üks pereelu võimaldamiseks vajalik viis ja aitab luua ühiskonnakultuurilist stabiilsust.

59 Lisaks, nagu on meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 39, peavad perekonna taasühinemist puudutavad meetmed, sealhulgas selle direktiivi artiklis 16 ette nähtud meetmed, austama põhiõigusi, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele, mis on tagatud harta artikliga 7 ning artikli 24 lõigetega 2 ja 3, mis panevad liikmesriikidele kohustuse vaadata perekonna taasühinemise taotlused läbi asjaomaste laste huve arvestades ja perekonnaelu soodustades.

60 Veel on oluline märkida, et direktiivi 2003/86 põhjenduse 8 kohaselt tuleb pagulaste olukorrale pöörata erilist tähelepanu, arvestades põhjusi, mille tõttu nad olid sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistasid neid seal normaalset pereelu elamast. Just sel põhjusel näeb see direktiiv pagulastele ja nende vahetult ülenevatele sugulastele ette soodsamad tingimused perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks.

61 Lõpuks tuleb märkida, et direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tähenduses tegeliku peresuhte olemasolu tuvastamiseks vajalike tingimuste hindamine nõuab, et analüüsitaks juhtumipõhiselt, nagu nähtub ka selle direktiivi artiklist 17, iga konkreetse juhu kõiki asjakohaseid tegureid ja võetaks arvesse selle direktiiviga taotletavaid eesmärke.

62 Sealjuures ei piisa tegeliku peresuhte tuvastamiseks ainult vahetult ülenevast lähisugulusest. Kuigi direktiivi 2003/86 ja harta asjakohased sätted kaitsevad õigust perekonnaelule ja soodustavad selle säilitamist, jätavad need sätted juhul, kui asjaomased isikud jätkavad tegelikku perekonnaelu, selle õiguse omajate endi otsustada, mil viisil nad oma perekonnaelu elada soovivad, ega kehtesta eelkõige ühtki nõuet nende peresuhte intensiivsusele (vt analoogia alusel 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (pereliige), C-768/19, EU:C:2021:709, punkt 58).

63 Käesoleval juhul on ühelt poolt selge, et nii SW laps kui ka BL-i ja BC laps olid ajal, mil nad olid sunnitud oma päritoluriigist lahkuma, veel alaealised ning nad moodustasid seega koos vanematega perekonna tuumiku, mida on mainitud direktiivi 2003/86 põhjenduses 9, mida sama põhjenduse kohaselt peetakse „igal juhul“ silmas perekonna taasühinemise puhul. Kui eelotsuse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei selgu teisiti, ei näi miski viitavat sellele, et asjaomastel isikutel ei olnud enne nende laste põgenemist tegelikku peresuhet.

64 Teiselt poolt tuleb arvesse võtta, et käesoleval juhul ei saanud ei SW, BL, BC ega ka nende lapsed elada tõelist perekonnaelu nende lahusoleku perioodil, mis tekkis eelkõige nende laste kui pagulaste erilise olukorra tõttu, mistõttu ei saa ainuüksi see asjaolu sellisena olla aluseks järeldusele, et puudus tegelik peresuhe direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tähenduses. Lisaks ei saa ka eeldada, et kogu peresuhe vanema ja tema lapse vahel lakkab olemast kohe, kui alaealine laps jõuab täisikka.

65 Samas eeldab tegeliku peresuhte olemasolu selle kindlakstegemist, et peresuhe on reaalne või on soov luua või säilitada selline suhe.

66 Seega võib asjaolu, et asjaomased isikud kavatsevad üksteist aeg-ajalt külastada, niivõrd kui see on võimalik, ja et neil on plaanis mis tahes liiki regulaarsed kontaktid, võttes eelkõige arvesse asjaomaste isikute olukorda iseloomustavaid materiaalseid nüansse, sealhulgas lapse vanust, olla piisav, et asuda seisukohale, et nad taastavad isiklikud ja emotsionaalsed suhted, ja tõendada tegeliku peresuhte olemasolu.

67 Lisaks, nagu Euroopa Kohus on samuti leidnud, ei saa nõuda, et perekonna taasühinemist taotlev laps ja tema vanem üksteist rahaliselt toetaksid, sest neil ei pruugi olla selleks materiaalseid vahendeid (vt analoogia alusel 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (täiskasvanuks saanud lapse taasühinemine perekonnaga), C-279/20, EU:C:2022:XXX, punkt 68).

68 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selleks, et saaks asuda seisukohale, et on olemas tegelik peresuhe selle sätte tähenduses juhul, kui vanem taasühineb pagulasseisundi saanud alaealise lapsega, kui see laps on saanud täisealiseks enne, kui tehakse otsus selle vanema poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, ei piisa ainuüksi vahetust ülenevast lähisugulusest. Samas ei ole selleks, et see vanem saaks perekonna taasühinemise õigust kasutada, vajalik, et taasühinemist taotlev laps ja tema vanem elaksid koos ühes leibkonnas või elaksid sama katuse all. Aeg-ajalt toimuvad külaskäigud, niivõrd kui see on võimalik, ja mis tahes liiki regulaarsed kontaktid võivad olla piisavad, asumaks seisukohale, et need isikud taastavad isiklikud ja emotsionaalsed suhted, ning tõendamaks tegeliku peresuhte olemasolu. Lisaks ei saa ka nõuda, et taasühinemist taotlev laps ja asjaomane vanem toetaksid üksteist rahaliselt.

Kohtukulud

69 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta artikli 16 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui vanemad taasühinevad saatjata alaealise pagulasega selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a alusel koostoimes sama direktiivi artikli 2 punktiga f, ei kujuta asjaolu, et see pagulane on veel alaealine sel kuupäeval, mil tehakse otsus tema vanemate poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, endast „tingimust“ artikli 16 lõike 1 punkti a tähenduses, millele mittevastavuse korral on liikmesriikidel**

lubatud see taotlus rahuldamata jätta. Lisaks tuleb neid sätteid koostoimes direktiivi artikli 13 lõikega 2 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt lõpeb sellisel juhul nende vanemate riigis elamise õigus niipea, kui laps saab täisealiseks.

2. **Direktiivi 2003/86 artikli 16 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selleks, et saaks asuda seisukohale, et on olemas tegelik peresuhe selle sätte tähenduses juhul, kui vanem taasühineb pagulasseisundi saanud alaealise lapsega, kui see laps on saanud täisealiseks enne, kui tehakse otsus selle vanema poolt perekonna taasühinemise eesmärgil esitatud riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kohta, ei piisa ainuüksi vahetust ülenevast lähisugulusest. Samas ei ole selleks, et see vanem saaks perekonna taasühinemise õigust kasutada, vajalik, et taasühinemist taotlev laps ja tema vanem elaksid koos ühes leibkonnas või elaksid sama katuse all. Aeg-ajalt toimuvad külaskäigud, niivõrd kui see on võimalik, ja mis tahes liiki regulaarsed kontaktid võivad olla piisavad, asumaks seisukohale, et need isikud taastavad isiklikud ja emotsionaalsed suhted, ning tõendamaks tegeliku peresuhte olemasolu. Lisaks ei saa ka nõuda, et taasühinemist taotlev laps ja asjaomane vanem toetaksid üksteist rahaliselt.**

Allkirjad